

Нестерчук О. Словотвір загоренського іменника (за романами В. Лиса «Століття Якова» та «Соло для Соломії») // Лінгвостилістичні студії. 2018. Вип. 8. С. 97–105.

Nesterchuk O. Creation of the Zahoransky Personal Nouns (Case Study of the Novels by V. Lys «The Century of Jacob» and «Solo for Solomiya») // Lingvostilistični studii. 2018. Iss. 8. P. 97–105.

УДК 811.161.2'373.611'373.23

СЛОВТВІР ЗАГОРЕНСЬКОГО ІМЕННИКА (ЗА РОМАНАМИ В. ЛИСА «СТОЛІТТЯ ЯКОВА» ТА «СОЛО ДЛЯ СОЛОМІЇ»)

Оксана Нестерчук

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

У статті проаналізовано творення варіантів імен, вжитих у романах В. Лиса «Століття Якова» та «Соло для Соломії». Виявлено словотвірні типи з продуктивними та непродуктивними суфіксами, а також римовані варіанти як гру слів. До літературних варіантів імен подані паралелі з волинсько-поліських говірок. Досліджено, що розмовно-побутові варіанти імен утворені за допомогою загальноновживаних суфіксів, які зафіксовані в інших населених пунктах

Ключові слова: власні імена, варіанти, словотвір, продуктивні та непродуктивні суфікси.

Вступ. Характерна ознака власних назв – це їхня здатність варіюватися за допомогою різноманітних словотворчих формантів у розмовно-побутовому мовленні, чим компенсується нечисленний офіційний іменник українців. Адаптовані до «рідного» звучання власні імена утворюють форми, властиві живому мовленню, серед яких переважають зменшено-пестливі та збільшено-згрубілі варіанти.

Для творення варіантів імен будь-якого регіону України, як і Волинського Полісся, використані здебільшого ті ж суфікси, що представлені в загальноукраїнському репертуарі. Досить часто один і той самий формант у декількох населених пунктах може бути вжитий для творення багатьох чи одного – двох варіантів імен. Кожне особове ім'я має по декілька варіантів, що залежить не тільки від загальної кількості жителів, а й від того, скільки осіб названо однаковою іменем. Творення варіантів імен – це оригінальна мовотворчість народу.

Аналіз іменника кожного населеного пункту, звичайно, варто робити на основі власних польових записів, але іноді для цього можна використати і художні твори, у яких широко змальовано життя корінних мешканців певного населеного пункту. Такими є романи В. Лиса «Століття Якова» і «Соло для Соломії». І тут насамперед важлива така деталь: автор народився у Загоренах (офіційна назва села Згорани Любомльського району Волинської області), прожив певний час і досить часто повертався до своєї малої батьківщини. Загоренський іменник романів «Століття

Якова» [8] і «Соло для Соломії» [7] відбиває ту реальність, яка склалася переважно у другій половині ХХ століття.

Оніми у творчості різних українських письменників ХІХ – ХХ століть докладно проаналізував Л. Белей [1]. Антропоніми, зокрема власні імена, досліджували: С. Бибик [2], Л. Вокалюк [3], Ю. Карпенко [3], І. Левчук [5], Л. Масенко [9]. Словотвір варіантів імен твору «Діва Млинища» В. Лиса описано в нашій статті [11]. Однак аналіз власних особових імен романів В. Лиса «Століття Якова» та «Соло для Соломії» ще не були об'єктом окремого дослідження. Отже, аналіз іменника загоренців та порівняння їх із волинсько-поліськими варіантами, зафіксованими нами, і стало **метою дослідження**.

Зауважимо, що с. Згорани одне з найбільших у Любомльському районі Волинської області: у кінці 60-их років тут проживало майже півтори тисячі мешканців, а на початку ХХІ століття понад 1380 осіб, тому й іменник численний і різноманітний.

У зв'язку з визначеною метою, поставлено такі завдання: 1) на основі роману виявити повний іменник загоренців; 2) проаналізувати продуктивні та непродуктивні форманти, що подані у творах В. Лиса, та виявити їхні відповідники, уживані мешканцями інших сіл Волинського Полісся; 3) виявити паралелі оригінальних рис словотвору варіантів літературних імен з такими ж афіксами серед жителів інших населених пунктів.

Матеріал і методи дослідження Пропоновані варіанти власних особових імен жителів Волинського Полісся записано експедиційним методом у 48 населених пунктах. Використано метод лінгвістичного опису та його основний прийом – систематизація мовного матеріалу в синхронії. Кількісний метод використано для підрахунку загальноновживаних та рідковживаних словотворчих суфіксів і для визначення ступеня продуктивності словотвірних типів.

Результати дослідження та дискусія. Як показав літературний матеріал, офіційні власні особові імена переважають над варіантами, наприклад: чоловічі найменування – *Адам, Анатолій, Андрій, Гандрий* (з приставним [г]), *Антон, Гартем* (з приставним [г]), *Афанасій, Валентин, Василь, Віктор, Григорій, Георгій, Гордій, Денис, Дмитро, Едуард, Зенон, Зиновій, Іван, Ігор, Кирило, Кіндрат, Кузьма, Купріян, Лев, Лука, Макар, Марко, Матвій, Микита, Михайло та Михайл, Назар, Наум, Олег, Остап, Павло, Петро, Платон, Роман, Станіслав, Тарас, Тимур, Ярослав*; жіночі – *Алевтина, Валерія, Василина, Вікторія, Віра, Віталія, Дарина, Домна, Елеонора, Емілія, Єфросинія, Іраїда, Ірина, Лариса, Лідія, Любов, Людмила, Маргарита, Марина, Мая, Мокрина, Мотруна, Неоніла, Ніна, Олеся, Онисія, Павлина, Параскева, Поліна, Раїса, Світлана, Соломія, Софія, Стефанія, Тамара, Текля, Тереза, Тетяна, Харитина, Якилина, Ярина*.

Інші імена вжиті лише у варіантах: *Федь, Ганя, Гафія, Катя, Леся, Нюра, Рупина*; зафіксовано такі варіанти-синоніми: *Вікторія – Віка, Софійка – Зосечка, Зосечка – Зосина*.

Переважають варіанти чоловічих імен, до яких додано продуктивні форманти, це насамперед загальноукраїнські суфікси (вони наявні як у романах В. Лиса, так і в інших населених пунктах Волинського Полісся), напр.: *-ик (-ік), -к-а, -к-о, -уньо, -усь, -ц-ьо, -чик*, що творять великі словотвірні ряди. Оскільки варіанти імен з цими суфіксами вживані у багатьох населених пунктах, тому біля кожного з них не вказуємо локацію.

Здрібніло-пестливі літературні варіанти у творах широко представлені формою із суфіксом **-к-о** (переважаючий словотвірний тип): *Василько, Вітько, Гаврилко, Данько, Захарко, Зенько, Іванко, Ігорко, Левко, Митько, Михасько, Онисько, Ромко, Сашко, Степанко, Тимко, Федосько, Федько, Юрко, Яшко*. А у волинсько-поліських говірках засвідчені такі відповідники: *Васі́л'ко || Васил'ко́ || Васе́л'ко, Ві́т'ко́, Гаврі́лко || Гавре́лко || Гаврі́л'ко* (Дрн, Злзн, Кмр, Нвс, Сдл, Стн), *Дан'ко́ || Дáн'ко || Дúн'ко < Данило, Заха́рко || Саха́рко, Зúн'ко || Зин'ко́ || З'ін'ко || З'ін'ко́ || Зéн'ко, Іва́нко || Іванко́ || Ива́нко || Їва́нко || Йва́нко || Йва́н'ко, Іго́рко (Злзн), Левко́ || Ле́вко < Лев, Ми́т'ко́ || Мі́т'ко < Митя < Дмитро, Миха́с'ко (Озр, Чрн), Оні́с'ко || Гуні́с'ко, Сашко́ (Крп, Пдг, Рдк, Цмн), Степа́нко || Стипáнко, Тимко́ < Тимофій (Брвч, Глз, Грд, Грз, Ккл, Ктв, Пкщ), Фе́до́с'ко || Хвиді́с'ко < Федось < Феодосій, Йу́рко́ || Йу́рко, Я́шко || Яшко́ (Брв, Брс, Ккл) [10, к. 5, 7, 8, 18, 19, 21]. Не виявлено у волинсько-поліських говірках прямих відповідників до літературних варіантів *Богданко, Валько, Олежко, Степусько, Тишко*.*

Продуктивний словотвірний тип на **-ик (-ік)** у романах В. Лиса представлений такими варіантами: *Валік, Вадик, Генік, Дмитрик, Едик, Костик, Павлик, Петрик, Ромчик, Тарасик, Тимошик, Толик, Юрасик, Ясик*. Виявлені волинсько-поліські відповідники: *Ва́л'ік, Дмі́трик, Ко́стик* (Грн, Жбк, Ждч, Ктв, Омл, Сфн, Чвн), *Па́влик, Пе́трик, Тара́сик, Тимóшик < Тимоша < Тимофій, То́л'ік || То́лик, Йура́сик* [10, к. 7, 19, 21]. Серед наших польових записів нема відповідників до літературних варіантів *Вадик, Едик, Ромчик*, очевидно, тому, що фіксували номени серед представників старшого покоління.

На третьому місці щодо продуктивності виділяємо суфікс **-к-а**: *Васька, Вітька, Генка, Йоська, Колька, Микитка, Митька, Олежка, Стьопка, Сьомка* (пор. з волинсько-поліськими відповідниками: *Ва́с'ка, Ві́т'ка || Ві́т'ка, Їо́с'ка (Олк), Ко́л'ка || Ку́л'ка* (Глз, Чмр), *Микі́тка, Мі́т'ка || М'і́т'ка, Ст'о́пка (Жбр), С'о́мка* [10, к. 5, 7, 16, 18]. Серед середнього та старшого покоління жителів Волинського Полісся не зафіксовано варіанти *Генка* та *Олежка*, що їх подає В. Лис.

У романах трапляються варіанти з формантами **-уньо (-ун-я)**: *Петруньо, Вадюня, Колюня* (пор. із засвідченим маневицьким словотвірним типом: *Печтру́н'о, Вад'ун'а, Кол'ун'а* [10, к. 11, 15].

Варіанти літературних імен з суфіксом **-усь** *Павлусь, Петрусь* мають відповідники серед жителів багатьох населених пунктів: *Павл'ус'* || *Павл'ус'*, *Петрус'* || *Питрус'* [10, к. 14, 15].

У творах В. Лиса заявлено такі варіанти імен на **-ц-ьо**: *Антонцьо, Ромцьо, Славцьо*, до яких зафіксовані паралелі серед волинсько-поліських говірок: *Ант'онц'о* (Брж, Грд, Двж, МЯб, Чрв), *Сл'авц'о* (Олк) [10, к. 4].

Малопродуктивний тип творить складний за походженням суфікс **-чик**: *Платончик, Славчик, Тимурчик*, до якого виявлено тільки один варіант із Волинського Полісся: *Сл'авчик* < В'ячеслав (Грн).

Продуктивними суфіксами для деривації здрібніло-пестливих варіантів жіночих імен є: **-к-а**, **-ечк-а** (**-єчк-а**), **-очк-а**, **-енк-а**, **-ун'-а**, **-ус'-а**, **-ц'-а** (**-дз'-а**), які продукують великі словотвірні ряди серед волинсько-поліських говірок.

На першому місці у романах В. Лиса найбільше жіночих варіантів імен із суфіксом **-к-а**: *Варка, Васька* < Василина, *Верка, Вірка, Ганка, Гапка, Зоська, Катька, Лідка, Любка, Людка, Манька, Маринка, Марійка, Маруська, Мотрунка, Оленка, Олька, Параска, Пріська, Райка, Сонька, Софійка, Стефка, Танька, Тетянка, Томка, Тонька, Улянка, Федорка, Юстинка* – відповідники серед жителів Волинського Полісся: *В'арка, В'ас'ка, В'ерка* || *В'ірка* || *В'ірка* (Ждч 'образливо', ВВр "В'ірка – Д'ірка"), *Г'ан'ка* || *Г'анка, Г'анка* || *Ог'анка* < Агафія, *З'ос'ка* < Зоя, *К'ат'ка, Л'ідка, Л'убка* || *Л'унка, Л'удка, М'ан'ка, Мар'ійка* || *Мар'ійка, Мар'інка, Мар'ус'ка, Мотрун'ка* || *Мотрун'ка* || *Матрун'ка* || *Мутрун'ка, Над'ійка, Ол'енка* || *Ол'енка* || *Гол'енка* || *Вол'енка, Ђл'ка* || *Г'ол'ка* || *В'ол'ка, Пар'аска* || *Пар'ашка* < Парася < Парасковія, *Пр'іс'ка* || *Пр'ус'ка* || *Пр'ос'ка* || *Пр'ус'ка* || *Фр'ос'ка* < Пріся < Єфросинія, *Р'айка, С'он'ка* < Софія, *Соф'ійка* || *Сохв'ійка, Ст'епка* || *Ст'эфка* || *Ст'опка, Т'ан'ка, Тет'анка* || *Тат'анка* || *Тит'анка* || *Тат'енка, Т'омка* < Тамара, *Т'он'ка, Ул'анка* || *Гул'анка* || *Ул'енка* || *Вл'анка* || *Ол'анка* < Уляна, *Фед'орка* || *Фид'ірка* || *Фед'ірка* || *Ф'ід'орка* || *Хвед'орка* || *Хвид'ірка, Йуст'ін'ка* < Устина (Лхв, Угр) [10, к. 22, 24, 25, 26, 32, 33, 35, 36, 39, 40, 41].

Зауважимо, що гіпотетично від кожного жіночого імені можна утворити новий варіант за допомогою суфікса **-к-а**, однак у наших записах не виявлено прямих волинсько-поліських паралелей до таких варіантів імен з творів В. Лиса: *Вітька* < Віталія, *Лерка, Леська, Лілька, Майка, Маргаринка, Надійка, Нілка, Олеська, Руфінка, Соломійка, Соломка, Танаска, Уляська*. Очевидно, причина та, що деякі імена вживані серед представників різних вікових груп, інші відрізняються фонетичним оформленням (*Танаска*, мабуть, від Афанасія; серед жителів досліджуваної території побутує форма *Пан'ас'ка* || *Фан'ас'ка*) або невідомі на Поліссі (*Руфінка*).

З поліморфемним демінутивним суфіксом **-ечк-а** (**-єчк-а**) використані літературні варіанти: *Зосечка, Марієчка, Марусечка, Олесечка, Солечка, Соломієчка, Раєчка, Танечка*. Зафіксовано тільки два волинсько-поліських відповідники *Мар'ійечка* (Дрн, Трн) і *Мар'усечка* (Дрн) [10, к. 33].

Непродуктивний складний суфікс **-еньк-а** у романах В. Лиса творить варіанти *Віталенька* < Віталія, *Зосенька*, *Марусенька*, до яких не зафіксовано відповідників.

Серед здрібноло-пестливих варіантів широко представлені форми із суфіксом **-очк-а**, що найчастіше доданий до усіченої основи: *Варочка*, *Гапочка*, *Людочка*, *Парасочка*, *Томочка*, *Уляночка*, *Устиночка* – волинсько-поліські паралелі: *Вáрочка*, *Гáпочка* < Гапа, *Л'úдочка*, *Парáсочка* || *Парáшочка*, *Тóмочка*, *У́л'очка* || *Ву́л'очка* || *Гу́л'очка*, *Устиночка* [10, к. 22, 24, 36, 40]. Не виявлено відповідників до літературних варіантів імен *Вікочка*, *Віталочка*, *Віточка*, *Марусиночка*, *Руфиночка*, *Соломочка*, *Соломиночка*.

Суфікс **-ун'-а** приєднаний найчастіше до усічених основ імен героїв романів: *Віруня*, *Зосюня*, *Настуня*, *Олюня*, *Раюня* – волинсько-поліські відповідники: *В'ірун'а* || *В'ерун'а*, *Зос'ун'а* < Зося (Лпн), *Настун'а*, *Ол'ун'а* || *Вол'ун'а* (Лпн, МГл, Угр, Хцн), *Райун'а* [10, к. 23, 26]. Серед варіантів імен з Волинського Полісся не виявлено відповідників до *Аделюня* та *Олесюня*.

Суфікс **-ус-я**: *Вікуся*, *Вітуся*, *Ганнуся*, *Катруся*, *Лідуся*, *Маруся*, *Настуся* – відповідники серед жителів Волинського Полісся: *Ган:ус'а*, *Катрус'а*, *Лідус'а* (МГл), *Марус'а*, *Настус'а* [10, к. 23, 28, 31, 33]. Найчастіше пестливі форми утворені від усічених основ. Не виявлено прямих відповідників до літературних імен *Вікуся* та *Вітуся*.

Суфікс **-ц-я (-дз-я)**: *Гандзя*, *Любця*. Варіант *Л'уб'ц'а* вживаний у багатьох населених пунктах Волинського Полісся [10, к. 28, 32]. У цьому суфіксі [ц'] після сонорних одзвінчується й афікс набуває звучання **-дз'-а**: *Ган'дз'а*. Форма імені *Лерця* на Волинському Поліссі не зафіксована серед представників старшого покоління.

Отже, варіанти імен, що вжиті у романах В. Лиса, здебільшого мають такі ж відповідники серед жителів Волинського Полісся.

До малопродуктивних чи непродуктивних суфіксів, доданих частіше до основ демінутивів, відносимо:

- суфікс **-аш**, вжитий у варіанті *Лукаш*, має волинсько-поліські паралелі *Лукáш* та *Л'аш* < Ля < Ілля (Гдм, Сфн, Трн) [10, к. 9, 43], що сприймаються жителями як повні офіційні імена;

- поліморфемний суфікс **-ечк-о** виражає більшу міру експресивності та вжитий у романі в одному варіанті *Василечко*. Цей продуктивний формант виявлено у таких волинсько-поліських варіантах: *Андр'ійечко* (Злзн, Чтв), *Васілечко* (Клб, Трн), *Горд'ійечко* (Злзн, Чтв), *Данілечко* (Мщн), *Іванечко* (Мщн), *Макáречко* (Мщн), *Михáйлечко* (Мщн), *Овд'ійечко* (Злзн, Чтв), *Павлечко* (Грмч), *Серг'ійечко* (Хцн) [10, к. 3, 14]; вважаємо афікс **-ечк-о** окремим похідним суфіксом;

- не зафіксовано волинсько-поліського відповідника до варіанта із суфіксом-флексією **-о**: *Степасьо*, лише зафіксований варіант *Грін'о* (Грдц, Крснл, Прл, Слн) [10, к. 6].

- **-ош/-іш**: *Тимош/Тиміш* – волинсько-поліський відповідник: *Тимóш* || *Тимíш* || *Тим'іш*. Крім цього, виявлено варіанти імен жителів *Гаврóш* <

Гаврило (Омл, Ост), *Дóрош* || *Дúрош* < Дорофій (Злс, Крп, Лпн, Прл) [10, к. 19].

-сь: *Михась, Степась, Тодось, Федось, Ясь* – відповідники серед жителів Волинського Полісся: *Михáс'* || *Мúхас'* || *Мехáс'*, *Степáс'* < Степан (Клч), *Федóс'* [10, к. 12, 20]; не засвідчено варіантів *Тодось* та *Ясь*;

-ушк-а: *Іванушка* – відповідник *Іван'ушка* (Кзл).

Серед аналізованого матеріалу заявлено варіант з суфіксом **-ц'**: *Гриць*. Виявлено такий же відповідник серед жителів Волинського Полісся *Гриц'*.

У романах автора виявлено поодинокі варіанти жіночих імен, які на Волинському Поліссі утворені за допомогою таких малопродуктивних або непродуктивних суфіксів: *-ах-а*, *-ечк-о*, *-ин-а*, *-инк-а*, *-ис-а*, *-ос-я*, *-ох-а*, *-с-я*, *-ук-а*, *-ушк-а*:

-ах-а: *Натаха*, який зафіксований і серед представників середнього та молодшого покоління Волинського Полісся;

-ин-а: *Марусина*, цей варіант уживаний і у волинсько-поліських говірках [10, к. 33].

-ис-а: *Василиса*; відповідник *Василíса* відомий у декількох населених пунктах [10, к. 25].

-ох-а: *Мартоха, Явдоха* < Євдокія – відповідники: *Мартóха, Їавдóха*. [10, к. 30, 34].

-с-я: *Зося, Уляся* – волинсько-поліські відповідники *Зóс'а* < Софія, *Ул'áс'а* < Уляна [10, к. 40].

-ук-а: *Олюка*, не засвідчено прямого відповідника, лише – *Гандз'ука* (Брв) з фамільярним відтінком.

Не спостережено прямого відповідника до літературного варіанта у творах В. Лиса *Сонечка* < Соня.

Не виявлено прямого відповідника до літературного варіанта *Олесинка* з похідним суфіксом **-инк-а**.

До жіночого варіанта імені на **-ос-я** (*Мартося*) зафіксовано відповідник у ківерцівських говірках серед старшого покоління, – *Мартося* (Ддв).

У романах В. Лиса суфікс **-ушк-а** засвідчений в одному варіанті – *Марушка*. Варіант *Марушка* характерний для багатьох населених пунктів Волинського Полісся.

Отож, поодиноким жіночим варіантам імен із творів В. Лиса відповідає декілька розмовних форм із говірок Волинського Полісся, що утворюють малопродуктивні типи з суфіксами *-ечк-а*, *-инк-а*, *-ох-а*, *-с-я*, *-ук-а*, *-ушк-а* та досі функціонують на досліджуваній території.

Висновки та перспективи дослідження. Встановлено, що кожен варіант імен чоловіків та жінок утворений за допомогою суфіксації та усичення з комбінаціями, збагачений пестливими чи нейтральними суфіксами.

Зафіксовано 42 офіційних власних особових чоловічих імен та 41 жіноче ім'я. 7 чоловічих та жіночих імен вжито тільки у варіантах;

використані варіанти, утворені за допомогою словоскладання: *Вікторія-Віка, Софійка-Зосечка, Зосечка-Зосина*.

Виявлено такі найпоширеніші форманти для творення чоловічих варіантів імен: *-ик (-ік), -к-а, -к-о, -уньо, -усь, -ц-ьо, -чик*, та для творення жіночих: *-ечк-а (-єчк-а), -енк-а, -к-а, -очк-а, -ун'-а, -ус'-а, -ц'-а (-дз'-а)*. Усі ці літературні варіанти імен високопродуктивні або продуктивні серед жителів Волинського Полісся.

Встановлено непродуктивні або малопродуктивні літературні словотвірні типи із 8 суфіксами у чоловічих варіантах імен: *-аш, -ечк-о, -о, -ош/-іш, -сь, -ушк-а, -ц', -шк-о*, та 10 суфіксами у жіночих – *-ах-а, -ечк-о, -ин-а, -инк-а, -ис-а, -ос-я, -ох-а, -с-я, -ук-а, -ушк-а*.

Отже, використані форми імен у досліджуваних текстах В. Лиса та їхні паралелі у волинсько-поліських говірках мають багато спільного у словотворі насамперед зменшено-пестливих варіантів, творячи при цьому різні щодо продуктивності дериваційні ряди.

Список умовних скорочень назв районів та населених пунктів Волинської та Рівненської областей

Вл – Володимирецький, Рв – Рівненський р-ни Рівненської обл.; Квр – Ківерцівський р-н; Мнв – Маневицький р-н; Лбш – Любешівський р-н Волинської області.

Брв	Боровичі Мнв	Лпн	Липне Квр
Брж	Бережниця Мнв	Лхв	Лахвичі Лбш
Брс	Берестяне Квр	МГл	Мала Глуша Лбш
Гдм	Годомичі Мнв	Млч	Мульчиці Вл
Глз	Галузія Мнв	МЯб	Мала Яблунька Мнв
Грд	Городок Мнв	Нвс	Новосілля Мнв
Грз	Грузятин Мнв	Озр	Озеро Квр
Грмч	Грем'яче Квр	Олк	Олика Квр
Грн	Гор'янівка Квр	Ост	Островки Мнв
Двж	Довжиця Мнв	Пдг	Підгаття Мнв
Ддв	Дідовичі Квр	Пкщ	Покащів Квр
Дрн	Дерно Квр	ПрЛ	Прилісне Мн
Дрн	Дерно Квр	Рдк	Рудка Мнв
Жбр	Жобрин Рв	Сдл	Седлище Лбш
Злзн	Залізниця Лбш	Стн	Ситниця Мнв
Злс	ЗалісоччяКвр	Сфн	Софіянівка Мнв
Кзл	Козлиничі Мнв	Трн	Троянівка Мн
Ккл	Кукли Мнв	Угр	Угриничі Лбш
Клб	Клубочин Квр	Хцн	Хоцунь Лбш
Клвн	Клевань 2 Рв	Цмн	Цміни Мнв
Клч	Кульчин Квр	Чвн	Човниця Квр
Кмр	Комарове Мнв	Чрн	Чорниж Мнв
Крп	Карпилівка Квр	Чрв	Череваха Мнв
Ктв	Котів Квр	Чтв	Четвертня Мн

Список використаної літератури

1. Белей Л. О. Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії XIX–XX ст. Ужгород, 1995. 120 с.
2. Биби́к С. П. Якби не був таким, не був би я Яким: (антропоніми в оповіданнях Григора Тютюнника) // *Культура слова*. 1996. Вип. 48–49. С. 72–78.
3. Вокалюк Л. Ю. Лексико-семантична організація власних імен у творах Василя Стефаника // *Шоста республіканська ономастична конференція: тези доп. і повідомл.* Одеса, 1990. Ч. 1. С. 106–107.
4. Карпенко Ю. О. Літературна ономастика Ліни Костенко: монографія. Одеса: Астропринт, 2014. 216 с.
5. Левчук І. Антропонімія роману Володимира Лиса «Століття Якова» // *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі України. Серія: Філологічні науки. Мовознавство*. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т. ім. Лесі України, 2013. № 22. С. 69–74.
6. Лис В. Країна гіркої ніжності. Роман. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 386 с.
7. Лис В. Соло для Соломії. Роман. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 365 с.
8. Лис В. Століття Якова. Роман. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2013. 240 с.
9. Масенко Л. Т. Власні назви у творах Г. Ф. Квітки-Основ'яненка // *Мовознавство*. 1986. № 6. С. 43–48.
10. Нестерчук О. Атлас варіантів власних особових імен Волинського Полісся. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 130 с.
11. Нестерчук О. Словотвір варіантів імен роману В. Лиса «Діва Млинища» // *Наукові записки Тернопільського національного університету. Серія: Мовознавство / відп. ред. Т. П. Вільчинська*. Тернопіль: Тернопільський нац. педагог. ун-т ім. Володимира Гнатюка, 2017. Вип. 1 (27). С. 220–223.

References

1. Belej, L. O. (1995). Funkcionalno-stylistichni mozhlyvosti ukrajinskoi literaturno-hudozhnoi antroponomii XIX–XX stolitia [*Functional-stylistic possibilities of Ukrainian literary-artistic anthroponymy of the 19th and 20th centuries*]. Uzhgorod. [in Ukrainian].
2. Vybyk, S. P. (1996). Jakby ne був takym, ne був by ja Jakym: (antroponomiy v opovidaniiah Grygora Tutanyka) [*If it had not been so, I would not be like: (anthroponomies in the stories of Grigor Tyutyunnik)*]. *Kultura slova*, 48–49, 72–78. [in Ukrainian].
3. Vokaluk, L. U. (1990). Leksyko-semantychna organizatsia vlasnysh imen u tvorah Vasylya Stefanuka [The lexico-semantic organization of own names in the works of Vasyl Stefanyk]. *Shosta respublikanska onomastichna konferensia*. Odesa, 1, 106–107. [in Ukrainian].
4. Karpenko, U. O. (2014). Literaturna onomastuka Liny Kostenko [Literary Onomastics by Lina Kostenko]. Odesa: Astroprynt. [in Ukrainian].
5. Levchuk, I. (2013). Antroponomiia romanu Volodymyra Lysa «Stolittia Yakova» [Proper Names in the Novel «Jacob's Century» by Volodymyr Lys]. *Naukovyi visnyk Shkhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu im. Lesi Ukrainky. Serii: Filolohichni nauky. Movozaavstvo*, 22, 69–74. [in Ukrainian].
6. Lys, V. (2016). Kraiina girkoii nizhnosti. Roman. [Country of bitter tenderness. Novel]. Harkiv. [in Ukrainian].
7. Lys, V. (2013). Solo dla Solomii. [Solo for Solomia.]. Harkiv. [in Ukrainian].
8. Lys, V. (2013). Stolittia Yakova. [The Century of Jacob]. Harkiv. [in Ukrainian].
9. Masenko, L. T. (1986). Vlasni nazvy u tvorah G. F. Kvitky-Osnovyanenka. [Own names in the works of G. F. Kvitka-Osnovyanenko]. *Movozaavstvo*, 6, 43–48. [in Ukrainian].
10. Nesterchuk, O. (2014). Atlas variantiv vlasnyh osobovyh imen Volynskogo Polissia. [Atlas of personal names variants of Volyn Polissia]. Lutsk. [in Ukrainian].

11. Nesterchuk, O. (2017). Slovo tvir variantiv imen romany V. Lysa «Diva Mlynyszcsa». [Derivation trends in the proper names variants in the V. Lys' novel "Virgin of Mlynysheche"]. *Naukovi zapysky Ternopil'skogo natsionalnogo universytetu. Movoznavstvo*. Ternopil, 1 (27), 220–223. [in Ukrainian].

Нестерчук Оксана. Словообразование загоренских вариантов имен в романах В. Лиса «Столетие Якова» и «Соло для Соломии». В статье проанализированы варианты имен в романах «Столетие Якова» и «Соло для Соломии» писателя В. Лиса, который родился в селе Згораны Любомльского района Волынской области. Выявлены словообразовательные типы с продуктивными и непродуктивными суффиксами, а также сложные варианты. Указаны волыньско-полесские параллели к литературным вариантам имен, которые использовал В. Лис в своих произведениях. Разговорно-бытовые варианты имен образованы при помощи общеупотребительных суффиксов, зафиксированных в других населенных пунктах.

Ключевые слова: імена собствение, варианты, словообразование, продуктивне и непродуктивне суффиксы.

Nesterchuk Oksana. Creation of the Zahoransky Personal Nouns (Case Study of the Novels by V. Lys "The Century of Jacob" and "Solo for Solomiya"). A characteristic feature of the proper names is their capacity to vary with a variety of word-building formants in everyday conversational speech. Quite often the same formants may be used for the creation of many or one-two variants of names in several localities. Creating variants of names is a unique original linguistic creativity of the people. Normally scholars analyze the features of the personal nouns of each locality using their own field records, but sometimes they study the linguistic phenomena using the artistic works, which describe the life of the people, living in a particular locality and epoch. The novels "The Century of Jacob" and "Solo for Solomiya" by V. Lys offer perfect materials for the case study.

The article highlights the creation of the name variants used in the novels by V. Lys "The Century of Jacob" and "Solo for Solomiya" and their parallels in the Volyn-Polissian dialects. The study reports on the word-building analysis of the namespaces that appeared as a result of suffixation from the full and truncated/reduced forms of the official names with their various combinations. The study has revealed a group of proper names used only in the variant forms: Федь [Fed'], Ганя [Hania], Гафія [Hafia], Катя [Katia], Леся [Lesia], Нюра [Niura], Пунина [Rupina] and some compound forms: Вікторія-Віка [Viktoria-Vika], Софійка-Зосечка [Sofijka-Zosechka], Зосечка-Зосина [Zosechka-Zosyna]. The variants of the personal names of Volyn Polissya residents have been revealed during expeditions in 48 settlements. 42 official male personal names and 41 female names were recorded. Among them 7 male and female names are fixed only in variants. Variants of the male names formed by means of the productive formants dominate. These are mainly the authentic Ukrainian suffixes (they are found both in the novels by V. Lys and in the colloquial speech of the Volyn Polissya).

The most common formants of literary variants of male names are: -yk (-ik), -k-a, -k-o, -uno, -us, -ts-o, -chyk, which create long word-formation rows, and female: -echk-a (-yechk-a), -enk-a, -k-a, -ochk-a, -un'-a, -us'-a, -ts'-a (-dz'-a), which are highly-productive or just productive among the residents of Volyn Polissya. Unproductive or low-productive literary word-formation types (8) are the names with suffixes in male names variants -ash, -echk-o, -o, -osh/-ish, -s, -ushk-a, -ts', -shk-o. Low-productive word-building types (12) among women's/female names variants, which are also unproductive or low-productive in Volyn Polissya, are those with suffixes -akh-a, -echk-o, -yn-a, -ynk-a, -ys-a, -os-ya, -okh-a, -s-ya, -uk-a, -ul-ya, -ulk-a, -ushk-a.

Key words: proper names, variants, word formation, productive and nonproductive suffixes.

Стаття надійшла до редколегії 15.02.2018